

Onderwerp

Reactie concept Regionale agenda en Begroting 2022 Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen

Adviseur : B. Boelens

Datum B&W : 22 juni 2021

Programma : 0 Bestuur en organisatie

Datum Raad : 6 juli 2021

Portefeuillehouder : E. Weststeijn

Openbaar : ja

Aan de Raad**Aanleiding**

Eind 2020 hebben de 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen het besluit genomen om een nieuwe gemeenschappelijke regeling in het leven te roepen: de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMRAN). Deze GR is de opvolger van de samenwerking in het Gemeenschappelijk orgaan (GO) Arnhem Nijmegen. Uw raad stemde op 3 november 2020 in met de visie op de regio en met de (contouren voor de) regionale agenda voor 2021 en verder. Deze regionale agenda is sindsdien verder uitgewerkt. Projecten zijn geconcretiseerd, geprioriteerd en doorgerekend in hun financiële en personele consequenties.

Van de colleges en de raden wordt nu gevraagd om te reageren op deze concept regionale agenda. Hierin voorziet dit raadsvoorstel, via een bestuurlijke reactie (bijlage 1), met daarbij het voorstel om de intentie uit te spreken om op alle vijf de opgaven uit de agenda in te tekenen. In de bestuurlijke reactie nemen wij ook een voorstel mee voor de zienswijze op de conceptbegroting 2022 van de GMRAN en een reactie op het concept bestuursakkoord dat gesloten gaat worden tussen regio, provincie en The Economic Board (TEB).

Processtappen

Het proces vóór de zomer 2021 is erop gericht om:

- het draagvlak bij de gemeenten in beeld te brengen voor de regionale agenda 2021-2022, de conceptbegroting 2022 van de GMRAN en het concept bestuursakkoord;
- reacties van colleges en raden op te halen, om daarmee deze documenten aan te scherpen;
- gemeenten in de gelegenheid stellen om de benodigde financiële bijdragen voor deelname aan de opgaven te reserveren in aanloop naar de gemeentelijke begroting voor 2022.

Het proces ná de zomer t/m najaar 2021 is erop gericht om:

- de definitieve regionale agenda op te stellen, waarin de reacties op het concept een plaats krijgen;
- deze definitieve regionale agenda aan de gemeenten voor te leggen met de vraag om in te tekenen op de vijf opgaven;
- de definitieve begroting 2022 GMRAN vast te stellen met daarin verwerkt de deelname van gemeenten aan de opgave;
- de benodigde financiële bijdrage voor deelname aan de opgave definitief te verwerken in de eigen gemeentelijke begroting 2022.

Gevraagde beslissing

1. In te stemmen met de bijgevoegde bestuurlijke reactie op de concept regionale agenda 2021-2022, de conceptbegroting GMRAN 2022 en het concept bestuursakkoord, waarmee:
 - a. de raad de intentie uitspreekt om in te tekenen op alle opgaven in de regionale agenda;

- b. de raad een inhoudelijke reactie geeft op de regionale agenda conform het voorstel;
- c. de raad een zienswijze indient op de conceptbegroting 2022 conform het voorstel.

Wat willen we bereiken?

Doelstelling is om met de 18 regiogemeenten, de provincie en de betrokken triple helix partners samen te werken aan een sterke regio. De regionale agenda en de begroting 2022 geven inhoud aan deze versterkte regionale samenwerking. Het bestuursakkoord maakt helder wie daarin vanuit de regio, de provincie en The Economic Board welke bijdrage levert. Door nu in colleges en raden reacties op te halen op de concept regionale agenda en de conceptbegroting, kan het AB van de GMRAN in het najaar een gedragen definitieve versies voorleggen aan de colleges en raden. Door nu aan te geven met welke financiële bijdragen voor de opgaven rekening gehouden moet worden indien ingetekend wordt op één, meerdere of alle opgaven, kunnen gemeenten deze verwerken in de Kadernota en in het najaar een onderbouwd besluit nemen op de definitieve deelname aan de opgave.

Argumenten

M.b.t. 1a: de intentie uitspreken om in te tekenen op alle opgaven

1. Alle opgaven dragen in samenhang bij aan de ambities in de regio

Het aantal inwoners van onze regio neemt toe, maar de kwalitatieve welvaartsontwikkeling blijft achter. We zijn onvoldoende in beeld bij andere overheden. Er is urgentie om de problemen van werkloosheid, economische groei, huisvesting en bereikbaarheid te lijf te gaan. Er is gezamenlijke inzet noodzakelijk om iedereen werk en huisvesting te kunnen bieden en tegelijkertijd de regio bereikbaar te houden; duurzaam, energieneutraal en circulair te maken en te zorgen voor het beschermen en versterken van onze groene leefomgeving en natuurgebieden. Met de regionale agenda (bijlage 4) maken we stappen naar 'groene groei'. Deze vijf opgaven uit de regionale agenda moeten in samenhang met elkaar gezien worden. Ze stellen ons in staat om vanuit een samenhangende en gezamenlijke aanpak te werken aan (delen van) grote maatschappelijke opgaven. Het AB van de GMRAN heeft dan ook de wens uitgesproken dat de 18 gemeenten zich uitgenodigd voelen om op alle opgaven in te tekenen. We weten inmiddels dat het merendeel van de gemeenten de intentie heeft uitgesproken om aan alle vijf de opgaven deel te nemen.

2. We bereiken samen meer dan dat we als losse gemeenten zouden opereren, ook richting andere overheden

De opgaven zijn gemeentegrensoverschrijdend. De regionale agenda stelt ons beter in staat om de opgave op een effectieve en efficiënte wijze te organiseren. De regionale agenda vormt een goede basis voor samenwerking met en (financiële) ondersteuning van andere overheden. Provincie, Rijk en de EU geven er de voorkeur aan om met regio's zaken te doen dan met losse gemeenten. Het is efficiënter en zij creëren zo meer massa en kunnen flinke stappen te zetten in het bereiken van de eigen ambities en doelen. Voorbeeld van concrete resultaten die de versterkte regionale samenwerking nu al heeft opgeleverd zijn de Woondeal en de MKB-deal.

3. In sommige opgaven zitten onderdelen waarvan het min of meer verplicht of logisch is om deze op regionale schaal op te pakken

We noemen als voorbeelden de RES (Regionale Energie Strategie), RPW (Regionale Planning Werklocaties) en Woningbouwplanning en -programmering. Ook als we besluiten om niet mee te doen met de opgaven, dan zullen de eigen voornemens op deze terreinen van een goede ruimtelijke onderbouwing moeten worden voorzien en moeten worden afgestemd op het regionale verhaal. Als we niet met de opgaven meedoen hebben we aanzienlijk minder invloed bij het opstellen van

regionale kaders, wat ook in negatieve zin kan doorwerken bij het onderbouwen van onze voornemens.

4. Door afsluiten van het Bestuursakkoord (met daarbij behorende investeringsagenda) bevestigen we het langjarige commitment tussen GMRAN, provincie en TEB en gaan we de afspraken over ieders investeringen in de regio vastleggen

Zoals bekend zijn de provincie en TEB warm voorstander van versterking van de samenwerking in de GMRAN. Het is de bedoeling dat hieraan inhoud wordt gegeven door ondertekening van een Bestuursakkoord tussen de GMRAN, de provincie en TEB (bijlage 8). Het betreft een overeenkomst voor de duur van 10 jaar, waarmee duidelijk is dat partijen langjarig de krachten willen bundelen. Dit akkoord vervangt het bestaande akkoord waarin alleen de gemeenten Arnhem en Nijmegen partij zijn. De overeenkomst bevestigt de centrale rol van de regionale agenda van de GMRAN en spreekt uit dat partijen in het verlengde hiervan een Investeringsagenda opstellen waarin de bijdragen van iedere partij aan de realisering van de opgaven wordt vastgelegd. Ook is er ruimte gereserveerd om bijdragen van derden aan de opgaven te vermelden waardoor er een scherp totaaloverzicht van alle investeringen zal komen. Een dummy van een dergelijke Investeringsagenda is als bijlage 9 aan dit voorstel toegevoegd. Het betreft dus een nog leeg exemplaar. Ons college gaat ervan uit dat de Opgaveteams en de deelnemende gemeenten bij het vullen van de Investeringsagenda zullen worden betrokken.

5. Door het uitspreken van de intentie om in te tekenen op de opgaven toont Rozendaal zich een betrouwbare bestuurlijke samenwerkingspartner

Samenwerking is een kernbegrip in onze gemeente, die voor de uitvoering van gemeentelijke taken en voor vrijwel alle voorzieningen afhankelijk is van anderen. Door te investeren in de regionale samenwerking versterken we ook ons bestuurlijk en ambtelijk netwerk met omliggende gemeenten. Hierdoor kunnen we snel 'lijntjes leggen' als het ons aan kennis of capaciteit ontbreekt, ook op lokale dossiers. Uw raad onderschrijft nut en noodzaak van (versterkte) regionale samenwerking op de schaal van de regio Arnhem-Nijmegen en wil hierin, net als in de rechtsvoorlopers, een betrouwbare bestuurlijke partner zijn. Uw raad doet dit vanuit een positief-kritische grondhouding, waarbij voortdurend alertheid is op:

- behapbare ambities, vertaald in concrete resultaten voor de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, aansluitend op wat de regio nodig heeft en in een tempo dat alle partners kunnen behappen;
- zorgvuldige toedeling van taken en verantwoordelijkheden tussen bestuurslagen (gemeenten-regio-provincie) en tussen overheid en triple helix partners, en het voorkomen van 'dubbel werk';
- een 'lean & mean' manier van samenwerken en het voorkomen van een topzware organisatie en bestuurlijke drukte.

Deze positief-kritische grondhouding hebben we verwerkt in de bestuurlijke reactie (bijlage 1).

M.b.t. 1b en c: het voorstel voor de inhoudelijke reactie op de regionale agenda en de conceptbegroting 2022

1. Gemeenten spreken nu een intentie uit; formeel intekenen voor de opgaven volgt in het najaar

We kunnen als gemeente zelf besluiten of we willen meedoen aan één of meerdere opgaven. Het besluit om daadwerkelijk in te tekenen op de opgaven is aan de orde in het najaar. Nu al wordt ons gevraagd om een voornemen uit te spreken over gehele of gedeeltelijke deelname aan de opgaven. Op die manier heeft het AB de gelegenheid om waar nodig bij te sturen in ambities, acties of middelen voordat de definitieve regionale agenda wordt vastgesteld. Als gemeente hebben we de

gelegenheid om rekening te houden met de gevraagde middelen voor deelname aan de opgaven in Kadernota en begroting.

2. Onze bestuurlijke reactie verwoordt de opmerkingen die de leden van de raad(scommissie) hebben gemaakt tijdens de raadsbijeenkomst van 15 juni

In de bestuurlijke reactie (bijlage 1) zijn een aantal algemene opmerkingen gemaakt ten aanzien van de drie documenten. Met deze reactie denkt het college ook de belangrijkste opmerkingen en bedenkingen te vertolken die de leden van de raad(scommissie) tijdens de raadsbijeenkomst op 15 juni hebben gemaakt. We verwachten dat deze reactie wordt meegewogen op weg naar de definitieve besluitvorming na de zomer. De algemene opmerkingen betreffen:

1. bewaak het 'groen' in de groene groei: waarborg dat de term 'groen' niet alleen betrekking heeft op wat goed is voor mensen (ontspannen leefkwaliteit door voldoende groene kwaliteit dichtbij, kansen voor recreatie), maar ook om wat goed is voor het groen zélf (bescherming kwetsbare flora & fauna);
2. 'koers op concreet': de oproep om speerpunten en activiteiten zo veel mogelijk concreet en zicht- of merkbaar voor inwoners van de regio te maken;
3. meetbare maatschappelijke meerwaarde: de oproep om bijvoorbeeld via een regionale monitor Brede Welvaart resultaten en het maatschappelijk rendement waar mogelijk meetbaar te maken;
4. bewuste 'stopstrategie': het benadrukken van het belang van expliciete Go/No-Go besluiten, zodat er ook een stop-strategie is bij onderwerpen die beter niet, niet nu, of beter provinciaal of juist subregionaal of lokaal opgepakt kunnen worden;
5. rust door een meerjarige lijn vanaf 2023: de oproep om op termijn toe te groeien naar een meerjarige (investerings)systematiek;
6. krachtige regio, krachtige provincie: een pleidooi voor een krachtige provincie die, met respect voor de gemeentelijke autonomie, stevig agenderend, sturend en (financieel) ondersteunend optreedt;
7. lokaal of provinciaal wat kan, regionaal wat moet: het pleidooi om goed te selecteren op welke speerpunten/activiteiten een regionale investering logisch is, in plaats van een provinciale, subregionale of lokale aanpak.

Daarnaast hebben we per opgave en de bijbehorende speerpunten/acties een reactie gegeven. Vanwege de lengte van dit voorstel hebben we deze reactie hier niet integraal opgenomen.

4. Onze reactie sluit op veel punten aan bij die van andere gemeentebesturen

Uw raad besluit als laatste over de reactie op de stukken in de regio (formeel enkele dagen na de deadline, zie onder kanttekeningen). We zien dat de bestuurlijke reactie die wij u nu voorleggen op veel onderdelen in lijn is met gemeenten om ons heen. Ook andere gemeenten roepen bijvoorbeeld op om speerpunten zo veel mogelijk te vertalen in concrete en meetbare acties, attenderen op het voorkomen van dubbelingen en roepen op tot terughoudendheid in de omvang van de gemeentelijke bijdragen.

Kanttekeningen

1. De opgaven met de daaraan verbonden kosten kunnen nog wijzigen

De concept regionale agenda met de opgaven is door het AB van de GMRAN toegestuurd met een uitdrukkelijke uitnodiging om in te tekenen op alle opgaven. Veruit de meeste gemeenten hebben inmiddels aangegeven voornemens te zijn om te participeren in vijf de opgaven, maar formele bevestiging daarvan vindt pas plaats in het najaar. Het is voorstelbaar dat niet alle gemeenten

deelnemen aan een specifieke opgave. Dan wordt met de voor die opgave verantwoordelijke bestuurlijk opdrachtgever bekeken wat de consequenties zijn. Mogelijk worden de ambities ingeperkt, de acties gefaseerd of anders of met minder middelen uitgevoerd. Ook kan de keuze gemaakt worden om de inwonerbijdrage per deelnemende gemeente naar boven bij te stellen. In elk van deze gevallen zullen wij aan uw raad uiteraard een aangepast voorstel uitbrengen, zodat uw raad hierin een nieuwe afweging kan maken.

2. Formeel is de bestuurlijke reactie van Rozendaal buiten de gestelde termijn

Op 7 juli 2021 vergadert het AB van de GMRAN over de binnengekomen reacties vanuit de raden, terwijl besluitvorming in de raad van Rozendaal plaatsvindt op 6 juli 2021. Tegelijkertijd met de verzending van de raadsstukken sturen we deze reactie namens het gemeentebestuur naar het AB met het nadrukkelijke voorbehoud dat definitieve besluitvorming in uw raad plaatsvindt. Wij denken uw zorgen en kritiekpunten uit de bijeenkomst van 15 juni jl. in deze reactie te hebben verwoord. Een aanvullende reactie versturen wij alleen als eventuele moties en amendementen daar tijdens uw raad van 6 juli 2021 aanleiding toe geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben het AB van de GMRAN inmiddels schriftelijk op de hoogte gesteld van de bestuurlijke reactie op de concept regionale agenda en de conceptbegroting. Deze reactie is (als één document) als bijlage toegevoegd. We hebben daarbij aansluiting gezocht bij de opmerkingen die uw raad heeft gemaakt tijdens de raadsavond op 15 juni. Direct na de raadsvergadering van 6 juli 2021 stellen we het AB van de GMRAN op de hoogte van het definitieve raadsbesluit en eventuele amendementen ten opzichte van de bestuurlijke reactie van 22 juni.

a) Planning

Het Algemeen Bestuur van de GMRAN neemt onder afweging van de door de 18 deelnemende gemeenten ingediende reacties op 15 september 2021 een besluit over het al dan niet aanvullen, aanpassen en aanscherpen van de regionale agenda. Deze wordt dan aan de deelnemende gemeenten toegestuurd, inclusief definitieve begroting, met het verzoek om een definitief besluit te nemen over intekening op de regionale opgaven.

b) Evaluatie

Het besluit tot deelname aan de opgaven evalueren wij medio 2022, zodat wij dan een voorstel kunnen doen over onze deelname aan de opgaven voor 2023 en verder. In deze evaluatie zullen wij ook de raad betrekken.

c) Participatie en communicatie

Uitgebreide communicatie vindt later dit jaar plaats door het Regiobureau, wanneer het AB op 15 september de regionale agenda en begroting 2022 definitief heeft vastgesteld. Er vindt op dit moment geen lokale communicatie plaats.

d) Publicatie verplicht?

Nee

Wat mag het kosten?

De conceptbegroting 2022 geeft inzicht in de kosten voor het Regiobureau en in de netto inwonerbijdrage per inwoner voor de vijf opgaven.

Raadsvoorstel

Over de bijdrage aan het Regiobureau is reeds besloten. Deze bedraagt (onveranderd) € 2,50 per inwoner. Door de bijdrage van de provincie Gelderland van € 600.000,00 kan dit bedrag ook voor 2022 naar beneden worden bijgesteld tot € 1,73 per inwoner. De inwonerbijdrage is meerjarig in onze begroting vastgelegd.

De concept regionale agenda 2022 vormt de inhoudelijke onderbouwing voor de bijdrage per opgave. Het bedrag voor de opgaven bedraagt in totaal € 4,15 per inwoner (ruim € 7.000,- totaal = ca. 0,22% van het totaal opgavenbudget). In de tabel wordt uitgesplitst hoe dit bedrag verdeeld is over de vijf opgaven.

	Verbonden Regio	Productieve Regio	Circulaire Regio	Ontspannen Regio	Groene Groei Regio	Totaal
Rozendaal bedrag	€ 2.238	€ 1.259	€ 1.396	€ 991	€ 1.275	€ 7.159
Totaal bedrag GMRAN	€ 1.022.000	€ 575.000	€ 637.500	€ 452.500	€ 582.500	€ 3.269.500
Bedrag per inwoner	€ 1,30	€ 0,73	€ 0,81	€ 0,57	€ 0,74	€ 4,15

De bijdragen voor het Regiobureau en de opgaven Groene Groeiregio, Ontspannen Regio, Circulaire Regio en Productieve Regio zijn verwerkt in onze Kadernota 2022-2025. Deze staat eveneens geagendeerd in de raadsvergadering van 6 juli.

Het college van burgemeester en wethouders,

Boele Boelens,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlage(n)

1. Bestuurlijke reactie concept Regionale agenda van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, zienswijze op conceptbegroting 2022 en reactie op het concept bestuursakkoord
2. Raadsbesluit reactie concept Regionale agenda van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, zienswijze op conceptbegroting 2022 en reactie op het concept bestuursakkoord
3. Aanbiedingsbrief regionale agenda GMRAN 2021-2022
4. Regionale Agenda 2021-2022
5. Aanbiedingsbrief begroting 2022 GMRAN
6. Conceptbegroting 2022 GMRAN
7. Aanbiedingsbrief bestuursakkoord GMR-GLD-TEB
8. Bestuursakkoord GMR-GLD-TEB
9. Dummy Regionale Investeringsagenda
10. Factsheet regionale samenwerking in de regio AN